

Izhaja vsak
mesec na
2 polah in
velja za celo
leto 4 gl.

SLOVENSKI PRAVNIK.

Uredništvo
in opravništvo
nahajata se v
frančiskan-
skih ulicah,
št. 16.

Dedinska pogodba ali samo vzajemna oporoka?

(Najvišjega sodnega dvora določba od 1. junija 1881, št. 6702, s katero se je potrdila odločba nadsodnije graške od 9. decembra 1880, št. 11049 in razsodba sodnije v Loki od 29. junija 1880, št. 3195.)

S tožbo de praes. 1. marca 1879, št. 1161, prosil je Matevž Oblak iz Brebovnice pred c. kr. okrajno sodnijo v Loki za razsodbo:

„Toženi — Mariji Oblak iz Dolгих njiv — iz pisma dd. Dolenja Dobrova 9. januarja 1856, katero pismo je na svojej glavi zaznamovano kot ženitna in dedinska pogodba, ne izvira nikaka dedinska pravica več do zapuščine dne 16. aprila 1878 v Dolгих njivah umršega soproga Andreja Oblaka; pač pa je tožnikova, na ustno oporoko Andreja Oblaka od 13. aprila 1878 oprta dedinska pravica v polnej moči; tožnik je torej glavni dedič po Andreji Oblaku; tožena je vse to pripoznati in dovoliti zavezana, da se zapuščinska obravnava po dne 16. aprila 1878 v Dolгих njivah umršem Andreji Oblaku na podlagi ustne oporoke od 13. aprila 1878 prične in izvrši. Tožena je tudi zavezana, tožniku povrniti stroške; vse v 14. dneh in pod eksekucijo!“

Z razsodbo od 29. junija 1880, št. 3195, je c. kr. sodnija v Loki tožnikovej prošnji vstregla ter toženo obsodila, pa le za slučaj, če bi ne prisegla, da se svojim dedinskim pravicam iz ženitne in dedinske pogodbe od 9. januarja odpovedala ni.

Razlogi:

Tožnik prosi za razsodbo:

„Toženi — Mariji Oblak iz Dolгих njiv — iz pisma dd. Dolenja Dobrova 9. januarja 1856, katero pismo je na svojej

glavi zaznamovano kot ženitna in dedinska pogodba, ne izvira nikaka dedinska pravica več do zapuščine dne 16. aprila 1878 v Dolgih njivah umršega soproga Andreja Oblaka; pač pa je tožnikova, na ustno oporoko Andreja Oblaka od 13. aprila 1878 oprta dedinska pravica v polnej moči; tožnik je torej glavni dedič po Andreji Oblaku; tožena je vse to pripoznati in dovoliti zavezana, da se zapuščinska obravnava po dne 16. aprila 1878 v Dolgih njivah umršem Andreji Oblaku, na podlagi ustne oporoke od 13. aprila 1878 prične in izvrši. Tožena je tudi zavezana, tožniku povrniti stroške; vse v 14. dneh in pod eksekucijo!“

Opravičevaje svojo prošnjo, sklicuje se tožnik na to, da se zgorej omenjeno pismo od 9. januarja 1856 za dedinsko pogodbo imeti ne da; ter tudi navaja, da se je tožena, Marija Oblak, vsem svojim dedinskim pravicam iz tega pisma odločno odpovedala, in da je vsled tega Andrej Oblak dne 13. aprila 1878 napravil ustno oporoko, v katerej je v navzočnosti prič: Lorenca Justina, Jerneja Martinčiča in Jožefa Martinčiča tožnika imenoval glavnim svojim dedičem; toženej pa je izgovoril živež in kot.

Tožena se opira na ženitno in dedinsko pogodbo pod št. 3 ad II., ter trdi, da to pismo kot dedinska pogodba še sedaj v polnej moči stoji, in da ima vsled tega pravico do treh četrtink Andrej Oblakove zapuščine.

Sedaj se vpraša: je li pismo pod št. 3 ad II. dedinska pogodba ali pa, kakor trdi tožnik, samo vzajemna oporoka?

Če je dedinska pogodba, razrešiti se je mogla samo po sporazumljenji obeh kontrahentov; če je pa vzajemna oporoka, derogiralo se je poprejšnje pismo po št. 3 ad II. vsled poznejše oporoke. —

Na svojem čelu kot ženitna in dedinska pogodba zaznamovano pismo ddo. Dolenja Dobrova 9. januarja 1856 obsega vse zakonite znake po §. 1249, ob. drž. zak., napravljeno je tedaj v pravno-močnej formi. Okoliščina, da je bila Marija Oblak pri sklepu tega pisma še maloletna, in da se pismo pozneje po sodnji kot nadvarhinji ratificiralo ni, nima sedaj nikacega pomena več, ker je tožena že davno polnoletna postala, po doseženi polnoletnosti pa določila pisma preklicala ni, in ker se drugi kontrahent Andrej Oblak, ni obnašal, kakor zapoveduje §. 865. obč. drž. zak.

Tudi drugi ugovor tožnikov, da pismo pod št. 3 ad II. nima značaja dedinske pogodbe, ker se v njem ne nahaja odpoved preklica, ni opravičen, ker zakon nikjer ne zapoveduje, da se mora odpoved preklica v pisma obseg ali v pisma kontekst postaviti. Pač pa že samo ob sebi iz sklepa dedinske pogodbe sledi, da je jednostranski preklic na škodo drugemu zakonskemu izključen. (§. 1254. obč. drž. zak.)

Ako se še premisli, da so se določila na slučaj smrti mej kontrahentoma odločno dogovorila (festgesetzt), tako da je obljava jedne stranke po drugej tudi sprejeta bila; da je pismo št. 3 ad II. na svojem čelu, kakor tudi v svojem kontekstu odločno kot „dedinska pogodba“ imenovano, tako se mora to pismo smatrati za pravnomočno dedinsko pogodbo. Pri tem pa ostane okoliščina, da so se v pismu za slučaj, če bi se rodili otroci, dogovorila druga določila, čisto brez vsacega pomena, ker se smejo dedinske pogodbe tudi pod pogoji sklepati.

Ta dedinska pogodba prišla bi bila ob moč le tedaj, če sta jo preklicali obe stranki. Tak preklic pa ni navezan na zapovedi §. 709 obč. drž. zak. in tudi ne na one §. 1249 obč. drž. zak., pač pa pokonča popolnoma poprej skleneno dedinsko pogodbo.

Tožnik navaja v tem oziru, da je zapustnik Andrej Oblak, preden je napravil ustno svojo oporoko, povprašal svojo ženo, če li hoče ostati pri tem, kar se je v dedinskeji pogodbi dogovorilo, da je Marija Oblak odgovorila, da se odpove dedinskim svojim pravicam iz omenjenega pisma, in da je bil Andrej Oblak s to odpovedjo zadovoljen.

Za slučaj, da tožnik te svoje trditve, katere je tožena kot neresnične označila, dokaže, bi bilo dokazano, da se je vsled sporazumljenja obeh strank preklicala dedinska pogodba, s katerim preklicem se je ta pogodba za obe stranki uničila, ter posebno pokončalo tudi določilo, na katerega opira Marija Oblak dedinske svoje pravice.

Ker pa se dotični, po priči Valentinu Oblaku ponudeni dokaz tožniku ni posrečil, moralo se je glede zgoraj navedenega preklica pogodbe spoznati na glavno prisego, katera se je v tožbi in subsidio ponudila in katero je tožena v svojem odgovoru že sprejela. (§. 203 in 207 obč. sod. red.)

Če se tožniku na ta način dokazati posreči, da se je pogodba preklicala in da so se dedinske pravice tožnici iz te pogodbe izvirajoče zopet pokončale, tako stopi ustna, s pričami Lorencem Justinom, Jernejem Martinčičem in Jožefom Martinčičem dokazana oporoka, katera vstreza §. 585 obč. drž. zak., v veljavo in se mora spoznati po tožnikovej prošnji, ker je ravno tožnik v tej ustnej oporoki imenovan glavnim dedičem. Obločba zavoljo stroškov opravičena je v §. 24. zakona od 16. maja 1874, št. 69, drž. zak.

Proti tej razsodbi vložil je tožnik apelacijo, ali brez uspeha. C. kr. nadsodnija v Gradci potrdila je prvosodnijsko razsodbo v celem obsegu.

Razlogi nadsodnijske odločbe od 9. decembra 1880, št. 11040, se glase:

Ker tožena ni apelirala, in ker se prvosodnijska razsodba apelantu v škodo spremeniti ne sme, tako se pred apelacijsko instanco vprašanje, obsega li v dokaz dejana izjava tožene pravno-veljaven preklic njenih dedinskih pravic iz pogodbe od 9. januarja 1856 ali ne, sploh razpravljati ne more. Judikatura te instance bode tedaj imela opraviti samo z okoliščino, je li zgorej navedeno pismo zakonito veljavna dedinska pogodba ali ne? —

Če se z ozirom na §. 914. in 6. obč. drž. zak. pri pogodbah iz besed, v pismu postavljenih, sklepati mora na voljo kontrahetov, tako se iz napisa, kakor tudi iz konteksta pod št. 3 ad II. priloženega izvirnega pisma sklepati mora, da sta tožena in njeni tedanji ženin, Andrej Oblak, dedinsko pogodbo, á ne vzajemne oporoke napraviti hotela.

Da v pismu ni izrečena odpoved preklica, ne spremeni stvari, ker zakon nikjer ne terja, da se mora ta odpoved v pismo postaviti. Nepreklicljivost dedinske pogodbe izvira iz njene narave, ter velja ta nepreklicljivost že ex lege, tako da glede tega ni potrebna še posebna izjava pogodnikov.

Tožena je v pogodbi pod št. 3 ad II. imenovala svojim glavnim dedičem Andreja Oblaka, ter se odpovedala pravici, preklicati dedinsko to imenovanje. Ker je bila tedaj še maloletna, morala bi se bila pogodba nadkuratorično odobriti (§. 865 obč. drž. zak.). Ali pregledati se ne sme, da se v tem slučaju ne vpraša, je li imenovanje Andreja Oblaka kot dediča tožene veljavno

ali ne, temveč, da se samo vpraša, je li imenovanje tožene kot glavnega dediča po Andreji Oblaku veljavno ali ne. Če je pa poslednji imenoval toženo glavnim svojim dedičem, zavezan je na to imenovanje, ker onerozna, z maloletnim sklenena pogodba polnoletnega pogodnika le tedaj ne veže, če se pogodba glede maloletnega po sodnji potrdila ni, ali pa, če je polnoletni pogodnik terjal obrok, v katerem se je dotično potrjenje oddati moralo, a se oddalo ni.

Ker se v tem slučaju ni zgodilo kaj takega, tako se ne more govoriti, da pogodba Andreja Oblaka ni vezala, in to tem menj, ker pogodba nikdar absolutno neveljavna ni bila, ter jo je Marija Oblak pri svojej polnoletnosti tudi potrdila, kar je tožnik s tem sam pripoznal, da hoče dokazati, da se je tožena vsem svojim dedinskim pravicam iz omenjene pogodbe odpovedala. Vsled tega poznejšega potrjenja pa je zadobila pogodba veljavo, in sicer veljavo od časa svojega sklepa.

Iz teh, kakor tudi iz razlogov prvega sodnika, se ni moglo ozir jemati na apelacijo, ter se je potrditi morala prvosodnijska razsodba. —

Ker je apelant propadel, narastla mu je zaveza, da povrne nasprotnici stroške, prouzročene jej vsled njegove apelacije. —

Po tožnikovej izvanrednej reviziji potrdil je z določbo od 1. junija 1881, št. 6702 tudi najvišji sodni dvor razsodbi spodnjih inštanc. —

Najvišjega sodnega dvora razlogi. V pričetku pisma pod št. 3 ad II., ki nosi na svojem čelu napis: ženitna in dedinska pogodba, se odločno naglaša, da sta Andrej in Marija Oblak pogodbo v tem pismu obseženo dogovorila in sklenila, in sicer „na sledeči način“ (auf nachstehende Weise), to je, tako, kakor je v pogodbenih členih izraženo. S tem izrekli sta obe stranki, da sprejmeti določila v pismu izrečena, to sta tudi potrdili s tem, da sta pismo podpisali. Opravičena torej ni trditev revizijske pritožbe, da namreč v pismu ni odločno izrečeno, da je tožena sprejela dedinsko ponudbo Andreja Oblaka.

Ugovor, da omenjeno pismo ne obseza veljavne dedinske pogodbe, odbil se je že v razlogih prvega in družega sodnika.

Ker se tedaj v jednako se glaseči hrazsodbah nižjih sodnij ne vidi jasna krivica, in ker se nuliteta ni trdila in se tudi sploh opaziti ni mogla, morala se je v očigled dvornemu dekretu od 15. februarja 1833, št. 2593, odbiti izvanredna revizija tožnikova.

Motenje v mirnej posesti.

(Nadsodnije graške dekret od 26. maja 1880, št. 5352, s katerim se je potrdil c. kr. mest. del. okrajne sodnije ljubljanske razsodni odlok od 12. aprila 1880, št. 7713.)

Marija Košenina je od gospoda župnika Luka Aleša, cerkvenega predstojnika v Preski, pred nekoliko leti za 10 goldinarjev kupila pravico do jednega sedeža v četrtej klopi, na levi strani v cerkvi v Preski, ter se ob enem zavezala, da bode vsako leto za sedež plačevala še posebno pristojbino.

Marija Košenina zahajala je potem vsako nedeljo in vsak praznik, ter sploh vselej, kadar je obiskala župnijsko cerkev v Preski, v omenjeni cerkveni stol.

Dne 16. marca 1879 hotela je pri popoldanskej božjej službi zopet v svoj stol iti, a na njenem sedeži sedela je kuharica Marija Kodrman, ter se ni dala premakniti ž njega. Omenjena kuharica je ob enem Mariji Košenini jedenkrat za vselej prepovedala daljno porabo kupljenega cerkvenega stola.

S tožbo de praes. 31. marca 1879, št. 7836, pozvala se je Marija Kodrman zavoljo motenja v mirnej posesti.

Z razsodnim odlokom od 12. aprila 1880, št. 7713 je c. kr. mestno delegirana okrajna sodnija spoznala, kakor se je prosilo v tožbi.

Razlogi prvega sodnika. Glede na to, da se v sumarneji obravnavi zavoljo motenja v mirnej posesti razpravljati sme samo o zadnji faktičnej posesti in o izvršenem motenji te posesti; glede na tó, da je pri določnej priznavi tožene v tem oziru resnično, da je tožnica do 2. svečana 1879 s šestimi tovarišicami v četrti stol

na levej strani v župnijskej cerkvi v Preski, v tako zvano „farovško klop“ hodila; glede na tó, da se pri priznanej posesti tožnice ne vpraša, iz kakega naslova da je uživala to posest, ker vsled §. 339 obč. drž. zak. nikdo posesti, naj si je taka ali taka, motiti ne sme; dalje glede na tó, da je priča župnik Luka Aleš, kakor je razvidno iz njegove izpovedbe, za čas njegovega cerkvenega predstojništva, imel in da ima še vedno izključno sam odločiti o cerkvenih sedežih, tako tudi o „farovškej klopi“; gledé na to, da je ta cerkveni predstojnik dogovor med toženo in tožnico, vsled katerega se je tožnici prepustil jeden sedež v omenjenem cerkvenem stolu, odobril, ter porabo tega sedeža po tožnici privolil, in od nje tudi prejemal letno pristojbino v znesku 35 kr. in oziroma jednega goldinarja, tako da je celo njemu nasproti posest tožnice pristna (echt) bila; gledé na to, da ta priča potrditi ni mogla, da se je dotični cerkveni sedež tožnici samo za toliko časa prepustil, da bode kak drug sedež prost postal, gledé na to, da sta priči Frančiška Leban in Marijana Jarec potrdili, da se dné 16. marca leta 1879, popoldne, ko je tožnica hotela na svoj sedež priti, ter za tegadelj skušala na konci klopi sedečo Frančiško Leban potisniti v stol, tožena odmaknila ni, ter da je Frančiško Leban, ki je bila vstala, potisnila nazaj na njeni sedež; gledé na to, da vsled tega početja tožene tožnica na svoj sedež dospeti in fakične svoje povesti izvršiti ni mogla, in končno glede na tó, da je po tem takem tožena tožnico v mirnej tej fakičneji posesti motila, mora se z ozirom na §. 24. zakona od 16. maja 1874, št. 69, drž. zak. kot pravica izreči:

Tožnica, Marija Košenina, ima zadnjo fakično posest do pravice, zahajati na sedež v četrtej klopi v farnej cerkvi v Preski; v tej posesti je tožena tožnico s tem motila, da jej je dne 16. marca 1879 zabranila porabiti omenjeni sedež; tožena se obsodi, da mora v prihodnje opustiti vsako jednako motenje, ter da mora tožnici povrniti tudi vse stroške; pod eksekucijo.

Ta razsodni odlok potrdil se je z nadsodnijskim dekretom od 26. maja 188. št. 5352. Pri tem se je visoki nadsodnik skliceval jedino le na prvosodnijske razloge.

Na podlagi slovenskih pisem morajo se dovoliti zemljiščno-knjižne vknjižbe in zahtevanje, da se mora ob enem pritožiti avtorizirana nemška prestava od takih pisem, je nepostavno.

(Odločba c. kr. nadsodnije v Gradci od 1. junija 1881, št. 6776).

Mi smo svojim čitateljem že poročali, da je c. kr. okrajna sodnija v Metliki odbila nemško pisano prošnjo za zemljiščno-knjižno vknjižbo zastavne pravice samo zategadelj, ker je bilo dotično dolžno pismo sestavljeno v slovenskem jeziku.

Te dni izdala je c. kr. okrajna sodnija v Metliki v tej zadevi sledeči nadsodnijski intimat:

Visoka c. kr. nadsodnija je s svojim ukazom od 1. junija leta 1881, št. 6776, vsled rekurza Nika Predoviča proti odloku tukajšnje sodnije od 23. marca 1881, št. 3401, s katerim odlokom odbila se je prošnja rekurentova za vknjižbo zastavne pravice v varstvo posojila 500 gld. pri posestvih ekstr. št. 13, 16 in 32 davčne občine dulske in ekstr. št. 24 in 32 davčne občine sodjivrske, glede na to, da so vsled dvornega dekreta od 22. decembra leta 1835. št. 109 just. zbir. zak. stranke samo pri pismih, ki niso sestavljena v sodnijskem jeziku ali v enem deželnih jezikov, zavezane priložiti avtorizirano prestavo v sodnijskem jeziku ali v enem deželnih jezikov; glede na tó, da je bila rekurentova prošnja za vknjižbo zastavne pravice sestavljena v — nemškem jeziku, ki je na Kranjskem navadni sodnijski jezik, in glede na tó, da se morajo zemljiščno-knjižni spisi izvrševati v tem jeziku — rekurzu vstregla, ter tej sodnji naložila, prošnjo Nika Predoviča za vknjižbo zastavne pravice v varstvo posojila 500 gld. rešiti, ter pri tem uzrok, zavoljo katerega se je poprej prošnja odbila, popolnoma prezret.

O prepovedi.

(Najvišjega sodnijskega dvora določba od 26. aprila leta 1881 št. 4689, s katero se je odločba nadsodnije v Gradci od 9. decembra 1880, št. 13145, potrdila in odlok okrajne sodnije v Litiji od 20. avgusta 1880, št. 6697 odstranil.)

M. B. pravi: Z dekretom rudarskega društva v Z. od 16. junija leta 1873 sem bil imenovan dninarskim mojstrom (Schichtenmeister) pri rudokopu v Z. z letno plačo 1000 gld. in s pravico do penzije po istih določbah, kakor veljajo za c. kr. uradnike.

Kakor se v vseh javnih listih bere, je društvo na akcije v T. rudokop v Z. kupilo in se v resnici že vse pripravlja, da bi se kup dejansko izvršil.

V tem slučaju bi nehalo društvo v Z. in s tem moja služba pri rudokopu v Z. in bi jaz imel pravico penzijo zahtevati.

Služim že čez 10 let, torej spada po štatutih za c. kr. uradnike 375 gld. letne penzije name.

Društvo v Z. je po temeljnih gorske postave osnovano in vsak deležnik je za dolžnosti društva po deležih in ne osobno odgovoren. Če torej ti deleži na drugo društvo preidejo, bil bi jaz v nevarnosti, svoje pravice do penzije zgubiti.

Prosim torej na podlagi gori navedenega in priloženega dekreta za prepoved na kupnino v znesku 7500 gld., katero ima izplačati društvo na akcije v T. društvu v Z.

Prva sodnija je to prepoved dovolila.

Proti odloku sta se obe društvi pritožili na višjo sodnijo in v rekurzih tajili, da bi bil rudokop v Z. prodan društvu v T.

Nadsodnija v Gradci je z odločbo od 9. decembra 1880, št. 13135, odbila rekurz društva v T., ker rekurirani odlok ne zadeva neposredno društva v T., tako da se mora ta rekurz po dvornem dekretu od 25. junija 1789, št. 1026 smatrati samo za nedopustljiv protest.

Gledé na rekurz društva v Z. je pa nadsodnija odstranila prvosodnijski odlok iz naslednjih razlogov:

Iz dekreta od 17. junija 1873 se sicer razvidi, da ima M. B. pravico v tistih slučajih, kakor c. kr. uradniki od države, od rudarskega društva v Z. zahtevati penzijo; M. B. pa ni dokazal, da je ta pravica že v moč stopila, ker se samo na javne liste sklicuje, kateri so prodajo naznanili. Dalje se sklicuje na svoj dekret, s katerim pa ni dokazano, kdaj ima M. B. pravico penzijo zahtevati; zaradi tega ta dekret po §. 284 s. r. ni tako pismo, na podlagi katerega bi se prepoved dovoliti smela, slednjič tudi ni dokazana nevarnost izgube.

Proti tej odločbi se je M. B. pritožil na najvišjo sodnijo in je priložil cirkular društva v T., s katerim se občinstvu naznanja, da je društvo v T. rudokop v Z. kupilo.

Najvišje sodišče je z določbo od 12. maja 1881, št. 5762 drugosodnijski odlok potrdilo iz uzroka, da ni M. B. dokazal nikake nevarnosti izgube.

Ugovor „rei judicatae“ ni opravičen tedaj, če se nova tožba ne opira na pravni naslov, na katerega se je opirala prejšnja tožba.

Glavna podvzetnika Prospero Otavi in Anton Avico sta meseca septembra 1871 nekoliko železniške črte od Šenpetra do Reke prepustila postranskemu podvzetniku Mihju Osani, da jo s svojimi delavci izzida.

Pozneje se je Miha Osana sprl s svojimi delavci ter pobegnil, tako da sta morala glavna podvzetnika tudi na Osanovej črti delo zopet prevzeti.

Batisto Moine je med mesecem septembrom Osanove delavce z živežem preskrboval. Ko je Osana delo zopet iz svojih rok odložil, imel je Moine pri delavcih iskati vsega skupaj 261 gl. 49 kr. Svoj račun je predložil blagajniku glavnih podvzetnikov, nekemu gospodu Ferariju, ter ga prosil, da naj delavcem toliko odbije, da bode njegov, Moine-jev, račun poravnan. Omenjeni blagajnik je menda pri poznejših izplačevanjih tudi v istini vsakemu delavcu odtegnil znesek, katerega je bil Moine-ju dolžan.

Batista Moine vložil je potem pred c. kr. okrajno sodnijo v Bistrici proti Prosperu Otaviju in Antonu Avico tožbo de praes. 13. novembra 1871, št. 8339. V tej tožbi se je trdilo, da sta se tožena tožniku nasproti zavezala, da mu bodeta poplačala iztoženi znesek. Ker je bila ta trditev neresnična, se tudi ni mogla dokazati. Vsled tega se je z razsodbo od 31. januarja 1873, št. 969 tožba popolnoma odbila.

Batisto Moine je potem vložil novo tožbo de praes. 20. februarja 1875, št. 1840, ter terjal plačilo od Prospera Otavija in Antona Avico zategadelj, ker je njunji blagajnik iztoženo svoto delavcem odbil, ter si jo za njega, tožnika, v blagajnici pridržal.

Tej tožbi se je z ozirom na razsodbo od 31. januarja 1873, št. 969, odgovarjalo, da se iztožuje stvar, ki je že razsojena (res judicata).

Z razsodbo od 22. novembra 1878, št. 4054 je c. kr. okrajna sodnija v Bistrici določila v glavnej stvari, ter odbila ugovor rei judicatae. —

Z odločbo od 23. aprila 1879 št. 4464 je c. kr. nadsodnija v Gradci kot pravico spoznala: Povrnitev (rückerlag) tožbe de praes. 20. februarja 1875, št. 1840 je opravičena; tožnik pa se v stroške obsodi.

Z določbo od 17. septembra 1877, št. 9252 pa je c. kr. najvišji dvor razsodil:

Toženih ugovor, da je stvar že razsojena, se ne usliši, povrnitev tožbe de praes. 20. svečana 1875, št. 1840 ni opravičena; c. kr. nadsodniji pa se nalaga, da sodbo izreče v glavnej stvari.

Razlogi najvišjega sodnega dvora. S tožbo de praes. 13. novembra 1871, št. 8339, se je terjal ravno ta znesek, kakor v sedanjej tožbi. In tudi tožena sta bila tedaj ravno ista. Ali pravni naslov prejšnje tožbe opiral se je na pogodbo med tožnikom in toženima. In samo zategadelj, ker se ta pravni naslov dokazati ni mogel, izdala se je prva toženima ugodna razsodba od 31. januarja leta 1273, št. 969.

S tožbo de praes. 20. februarja 1873, št. 1840, pa se omenjeni znesek terja zategadelj, ker ga je blagajnik toženih delavcem odtergal, ter ga za tožnika in kot tožnika lastnino pridržal v blagajnici toženih. Tožnik iztožil je torej ta znesek kot svojo

lastnino, ki mu je tožena nepostavno izročiti nečeta. Tožena se tedaj na škodo tožnika obogatiti hočeta.

Sedanja tožba izvira torej iz čisto drugega pravnega naslova, kot prva, tako da se ugovor že razsojene stvari opravičiti ni mogel.

O potrebnostih kupne pogodbe in punktacije.

(Določba najvišjega sodnega dvora od 31. julija 1878, št. 8074, s katero se je potrdila nadsodnijska odločba od 6. februarja 1878, št. 3849 in oziroma razsodba c. kr. m. del. okrajne sodnije v Ljubljani od 31. oktobra leta 1877, št. 24462.)

Dne 10. maja 1877 sklenila sta France Miklavec in Jožef Rihtar, oba iz Š. naslednjo ustno pogodbo:

1. France Miklavec proda in izroči Jožefu Rihtarju svoje pod hišno št. 53 v Š. ležeče posestvo za kupno ceno v dogovorjenem znesku 900 gl., ter dovoljuje, da se v zemljiščenjej knjigi to posestvo prepiše na kupčevo ime.

2. Kupec plača od omenjene kupne cene takoj pri sklepu ustne pogodbe 100 gld. are, 400 gld. pa pri sestavi pisma, katero se ima napraviti natanko v soglasji z ustno pogodbo. Pri sestavi pisma ima se tudi dogovoriti, ali se bode ostala kupna cena takoj poplačala, ali pa kupcu proti primernemu obrestovanju v rokah pustila.

3. Kupec bode prodajalčevemu očetu, Antonu Miklavcu, dajal dosmrtno stanovanje in dosmrtni živež pri kupljenem posestvu.

Kupec je pri sklepu ustne te pogodbe, katere sklep je s pričami dokazoval, prodajalcu izplačal are 100 gld. Ob jednem se je dogovorilo, da se bode pismo napravilo dne 14. maja 1877 pri notarji v Ljubljani.

France Miklavec se je potem skesal, tako da ga je kupec pred c. kr. mest. del. okrajno sodnijo v Ljubljani s tožbo de pras. 28. junija 1877, št. 14929 pozval, da naj izpolni skleneno ustno pogodbo.

Z razsodbo od 31. oktobra 1877, št. 24462 se je tožba odbila, kar se je takole opravičevalo:

Tožnik trdi, da je od toženega za 900 gld. kupil posestvo, pod hišno št. 53 v Š. ležeče. Pri tej kupčiji se je dogovorilo, da mora tožnik takoj poplačati are 100 gld. (kar se je tudi zgodilo), da bode znesek 400 gld. poplačal pri sestavi pisma, pri katerej sestavi pa se je moralo tudi še določiti, ali se bode ostala kupna cena takoj izplačala, ali pa kupcu proti obrestovanju v rokah pustila. Ob enem se je tudi določilo, da bode moral tožnik prodajalčevemu očetu dosmrtno stanovanje in dosmrtni živež pri kupljenem posetvu dajati, in da se mora v soglasji z ustno pogodbo pismo dné 14. maja 1871 v Ljubljani napraviti.

Ker toženi pogodbe spolniti neče, se prosi: Toženi mora pripoznati, da je ustno sklenena pogodba v moči stoječa in da je vsled tega zavezan tožniku izročiti prodano mu posestvo s pravico do zemljiščno-knjižnega prepisa.

Tej prošnji se vstreči ni moglo, in sicer že na podlagi tega ne, kar toženi sam v svojej tožbi navaja.

Istina je, da se pogodbe po §. 883 obč. drž. zak. lahko pismeno ali ustmeno sklepajo; in istina je, da se je pri predležečej kupčiji določila stvar kupa in tudi cena, za katero je tožnik od toženega kupiti hotel posestvo pod hišno št. 53 v Š. ležeče (§. 1055 obč. drž. zak.)

Ali istina je pa tudi, da se je kupčija v tem slučaju deloma „na upanje“ sklenila, (§. 1063, obč. drž. zak.) O modaliteti „kupčije na upanje“, — to je o času, kdaj se ima poplačati kupne cene ostanek 400 gld. in o obrestovanji tega zneska — se ni ničesar dogovorilo. Vse to naj bi se bilo dogovorilo še le pri sestavi pismene pogodbe.

Iz vsega tega se mora sklepati, da kupčija, čeravno je bila določena kupa stvar in dogovorjena kupa cena, zavoljo v sredi ležečega kupa na upanje, ni perfektna postala, ker se ravno o ostalej kupnej ceni ni dogovorilo vse potrebno.

Ker sta se stranki dogovorili, da se bode to še le pri sestavi pisma končno pobotalo, dogovorili sta se torej izrečno, da se bode pismena pogodba napravila, katera ni prej dovršena, dokler je stranki nista podpisali.

Dogovor, da se bode sklenil pismen kontrakt, mogel bi se k večemu smatrati kot punktacija v smislu §. 885 obč. drž. zak.

Ali tudi kot punktacija ta dogovor ne veže strank, ker se niso zapisali poglobitni členi.

Zategadelj, da je tožnik plačal are 100 gld. in da je toženi to aro prevzel, se stvar ni čisto nič spremenila, ker se mora ara, ki ima namen pravice in zaveze vtrditi, opirati na pogodbo v pravnej moči stoječo (§. 908 obč. drž. zak.) Ker se pa v tem slučaju o takej pogodbi govoriti ne da, nima plačanje are nikacega pomena.

Sklicevanje se na razloge prvega sodnika je c. kr. nadsodnija v Gradci z odločbo od 6. februarja 1878, št. 919 odbila tožnikovo apelacijo. Iz ravno tistih razlogov zavrnila se je tudi izvanredna revizija vsled določbe najvišjega sodnega dvora od 31. julija 1878, št. 8074.

Motenje v mirnej posesti.

C. kr. mestna del. okrajna sodnija v Ljubljani je o pravnej zadevi tožnika Makarija Mazija iz Podgrada proti toženemu Janezu Vodniku iz Z. zavoljo motenja v mirnej posesti c. s. c. vsled tožbe de pr. 14. oktobra 1879 št. 24186 in vsled 15. maja t. l. z obema strankama in *possessorio summarissimo* sklenenega postopanja spoznala:

Zahtevanje tožnikovo: „Jaz sem v zadnej faktičnej posesti konj, ki jih je kupila moja hči, in izmej katerih je jeden bel žrebec, drugi žolt; nasprotnik me je s tem, da mi je konja dne 2. oktobra t. l. izpregel in odgnal, motil v faktičnej posesti, on se obsodi, da mi mora ta dva konja nazaj dáti in se vsakega daljnega motenja moje posesti zdržati, — vse pod eksekucijo!“ — ni opravičeno in tožnik se obsodi, da mora toženemu na 24 gl. 74 kr. adjustirane tožne stroške v 14. dneh pod eksekucijo poplačati.

Ta odločba se opira na naslednje razloge: Tožnik sam priznava, da sta bila ta dva konja, katera je baje kupil od vdove dne 1. avgusta 1879 l. umrlega Janeza Klemenca, šest mesecev pred uročenjem tožbe, še dopoldne 30. septembra 1879 pri hiši umrlega Janeza Klemenca, in da sta še le 30. septembra 1879 popoldne v njegov hlev pripeljana bila; dalje pripoznava tožnik,

da je bil vsaj žolti konj lastina umrlega Janeza Klemenca in da ga je tožniku vdova Janez Klemenčeva kot univerzalni dedič prodala, ne da bi se bilo dobilo zapuščinske oblastnije dovoljenje za to prodajo (145, ces. patenta od 9. avgusta 1854). Tožnik dalje priznava, da je bil toženi Jakob Vodnik pri zapuščini Janeza Klemenca z dekretom od 20. septembra 1879 št. 21427 za zapuščinskega kuratorja postavljen.

Če je torej Jakob Vodnik omenjena konja za Janez Klemenčevo zapuščino pri tožniku rekviriral in jih potem, zastonj jih iskavši dne 1. oktobra 1879 v posesti tožnikovej, našel dne 2. oktobra pri Janezu Majdiči v Dolu, ter jih kot zapuščinsko premoženje vzel v svoje varstvo, — je očito, da ni mogel Jakob Vodnik kot zapuščine kurator motiti posesti, da je motenje posesti le na strani Janez Klemenčeve zapuščine, katero je Jakob Vodnik reprezentiral in za katero je vzel konje v posest. Tožba proti Janezu Vodniku torej ni bila vtemeljena in zahtevanje tožnikovo se je moralo iz formalnih razlogov odbiti.

Pa tudi iz drugega razloga bi se bilo moralo tožbe zahtevanje odbiti, ker se s sodnijsko razsodbo ne more naložiti dolžnost, katere ni izpolniti mogoče. Tožnik pa je sam priznal, da sta bila omenjena konja po eksekucijskej poti Terezije Bučar proti Janezu Klemencu pcto. 1300 gld. (cenitve zapisnik od 26. februarja t. l.) eksekutivno prodana, v tožnikovo posest bi jih torej ne mogla niti Jakob Vodnik niti Janez Klemenceva zapuščina in natura povrniti. Ker se je tožba odbila, obsodi se tožnik, da povrne tožne stroške po §. 24. zakon od 16. maja 1874 št. 69 obč. drž. zak.

Ta razsodni odlok potrdil se je tudi pri drugej inštanci vsled odločbe od 24. junija 1880, št. 6856.

Razlogi družega sodnika: Gledé na to, da je tožnik sam priznal, da je omenjena konja še le po smrti Janeza Klemenca od njega vdove kupil in da je pripoznal, da se vdova ob času izročanja konj še ni kot dedič oglasila bila, gledé na tó, da je toženi bil kurator zapuščini imenovan in gledé na to, da je tožnik dan pozneje pred omenjenim kuratorjem konje skrival, ter ju v oddaljeni kraj spravil, gledé na to, da je on tudi priznal, da je morala vdova Janeza Klemenca za zapuščinske premičnosti, ki jih je bila zavlekla, znesek 600 gld. v zapuščino konferirati, gledé na tó, da sta se konja brez vednosti in volje kuratorjeve, torej

skrivši tožniku oddala, da on torej ni stal v nikakej takej razmeri proti konjema, da bi bil mogel z njima ravnati samovoljno in gledé na to, da je tožnikova posest bila nepristna, moral se je rekurz zavrniti.

Razsodba c. kr. kasacijskega dvora od 5. marca leta 1881, št. 13125.

Če tat jeden del ukradene reči še le potem povrne, ko se je okradeni ostanku že odpovedal, ni to poravnava, ki kaznivost dejanja odstrani.

C. kr. najvišji sodnijski in kasacijski dvor je o ničevnostnej pritožbi državnega pravdnštva proti razsodbi c. k. okr. sodnije v T. od 25. maja 1880, št. 4168, v katerej se je Karolina P. spoznala nekrivo zločina tatvine po §. 171 in 173 kaz. zak. vsled §. 259, odst. 3. kaz. proces. reda. in sicer zaradi resničnega in dejanskega kesanja, kot pravico spoznal: Ničevnostnej pritožbi c. kr. državnega pravdnštva se ugodi; ob jednom se uniči apelirana razsodba c. kr. okr. sodnije v T. in se na podlagi §. 288 st. 3 kaz. proces. reda obtožena Karolina P. spozna krivo zločina tatvine po §§. 171, 172 in 173 kaz. zak., izvršene s tem, da je dné 9. septembra 1879 v T. zaradi lastnega prida vzela Martinu R. denarno listnico, v katerej je bilo čez 25 gld. avstr. velj. ter se obsodi v štirinajstdnevno ječo, poostreno z jednim postom in v povračilo stroškov kazenskega postopanja.

Razlogi: V razlogih svoje razsodbe, s katero se je tožena Karolina P. nekrivo spoznala zločina tatvine vsled §. 259, odst. 3 kaz. proces. reda, je sodni dvor prve instance pripoznal, da je omenjena zatožena v svoj lasten prid si prisvojila brez lastnikovega dovoljenja, denarno listnico Martina N., v katerej je bil poleg 27 gld. v avstrijskih bankovcih še znaten znesek tuje države denarja. Na dalje se je pripoznalo, da je tožena drugi dan poškodovanemu, na njegovo zahtevanje, povrnila ukradeni znesek, izvzemši 27 gl. v avstr. bankovcih; te slednje povrniti pa se je še le potem odločila, ko jo je poškodovani že naznanil pri sodnji. Dasi se pri teh razmerah

ne more trditi, da je tožena prej, kakor je sodnija zvedela o njenej krivdi, celo s svojim dejanjem pouzročeno škodo zopet poravnala, je vendar sodni dvor prve instancije v tem slučaju določilo §. 187 kaz. zak. uporabil in toženo obdolženega zločina tatvine po §. 171, 172 in 173 kaz. zak. zaradi resničnega kesanja nekrivo spoznal. Pri tej svojej odločbi opiral se je sodni dvor na to, da se je, kakor je dokazano, poškodovani izjavil, da hoče opustiti ovadbo pri sodnji ter celó znesek v avstrijskih bankovcih obtoženi podariti, če se mu le znesek tujega denarja povrne. Sodni dvor je menil, da tu uporaba §. 187 kaz. zak. nikakor ni izključena zavoljo tega, ker zatožena pred sodnijsko ovadbo ni vsega ukradenega zneska, t. j. znesek v avstrijskem denarji, povrnila in to zategadelj ne, ker jej je poškodovani še pred tem časom z gori omenjeno izjavo odpustil povrnitev tega zneska. Glede na to, da zakon v §. 188, lit. b. kaz. zak. zavoljo škode skleneno poravnavo jednako smatra z povrnitvijo škode in gledé na to, da se poškodovani v takej poravnavi lahko vsakej povrnitvi odreče, menil je prvi sodni dvor, da se sme v tem slučaju kazen po §. 187 lit. b. kaz. zak. odpustiti. Ta premišljevanja prvega sodnika pa so napačna. Ne glede na to, da se popolno ali delno odpuščenje priznane gotove terjatve niti po terminologiji državnega občnega zakona, niti v navadnem govoru ne imenuje „poravnava,“ se misel prvega sodnika, češ, da je zakonodatelj v §. 188, lit. b. kaz. zak. po §. 187 kaz. zak. zahtevano popravo škode jednako smatral s poravnavo skleneno mej poškodovancem in poškodovanim, in da je torej taka poravnava, bodi si pod kakimi koli pogoji sklenena, da se je le držala, jednake moči s popolno povrnitvijo škode, opravičiti ne more niti iz besedi niti iz duha zakonovega. Kar se tiče besedi omenjenega zakona, je v §. 188, lit. b. kaz. zak. le izrečeno, da se ne sme uporabiti določilo §. 187, kaz. zak., če se je poškodovanec zavezal, da bode poškodovanemu v gotovem času škodo poravnal, tega dogovora pa izpolnil ni. —

Iz zveze besedi v tem zakonu sledi, da se pod „poravnavo“ ne more ničesar družega umeti, kakor zaveza, ki jo je prevzel poškodovatelj, da bode namreč poškodovanemu v določenem času škodo poravnal; v zakonu omenjena „poravnava“ je torej dogovor glede časa, ne pa gledé vsebine in obsega povračila. V zakonu se ne glasi, „če se poškodovatelj gledé poravnanja škode s poško-

dovanim pogodi,“ marveč, „če se poškodovatelj zaveže, v določenem času škodo poravnati“. Sklepati se mora, da se ima cela v §. 187 kaz. zak. omenjena škoda poravnati, ker gledé vsebine te poravnave v §. 188 kaz. zak. ravno ničesar ne omenja.

Da je sama ta interpretacija §. 187 kaz. zak. prava, sledi tudi iz duha zakonovega. Od splošnega v §. 33 kaz. zak. izrečnega pravila, po katerem se vsled zločina zapadla kazen s pogodbo mej poškodovateljem in poškodovanim ne more odstraniti, izreka §. 187 kaz. zak. gledé tatvine in izneverjenja izjemo, tako da se krivičnik ne kaznuje, če je iz resničnega kesanja popravil vso škodo, prej kot se je sodnji ovadil.

S to izjemo se pa vender javno državno pravo države, kaznovati zločinska dejanja ne podvrže privatnemu pravu poškodovanega, ker nekaznjivost kakega zločina ni odvisna od samovolje poškodovanega, poravnavo škode zahtevati, ali jo celo ali le delno odpustiti, marveč je navezana na objektivni vsakej privatnej poravnavi odvzeti pogoj, da se poravna vsa škoda, ki se je pouzročila s kaznjivim dejanjem, katerega pogoja pa v takem slučaju gotovo ni, kjer je poškodovani celo ali le delno povrnitev škode odpustil. Spravilo bi se nasprotje v zakon, če bi se iz §. 188 kaz. zak. hotelo sklepati, da je vsaka pogodba mej poškodovateljem in poškodovanim gledé povračila škode, torej tudi odpuščenje cele ali delne škode jednako poravnavi cele škode. §. 188. kaz. zak. ne izreka nikakega samostojnega pravnega pravila, temveč obsega samo sklepanja iz določil neposredno predstoječega §. 187 kaz. zak., katera sklepanja pa se umejo sama ob sebi, ker se vender v slučajih a—d §. 188 kaz. zak. o poravnavi cele škode in torej tudi o zakonitih, znakih, ki jih je treba pri nekaznjivosti, govoriti ne more.

Ker se je torej prvi sodnik, da si je bilo dokazano, da tožena ni poravnala cele škode, predno se je sodnji objavila, izrekel za nekaznjivost tatvine po §. 187 kaz. zak., žalil se je s to določbo zakon o vprašanji, če so pričujoče okoliščine, s katerimi je odstranjena kaznjivost dejanja. Vložena ničevnostna pritožba c. k. državnega pravdnštva je po § 281 v 9 lit b. kaz. proc. reda popolnem opravičena.

Slovenskim juristom!

Tedaj, ko smo se odločili izdajati slovensk praven list, imeli smo zavest, da se nam bodo napravljale zapreke od vseh strani, in da nam bode hoditi trnjevo pot brez sence in hladila! V tej zavesti se nismo prevarali, če tudi moramo obstati, da se je oglasilo toliko naročnikov, da bi list prav lahko izhajal, če bi užival vsaj nekoliko tiste duševne podpore, katero smo pri mladih, in za narodno star vnetih juristih pričakovati opravičeni bili. Ali videti je, da se pri nas mlade moči obrabijo takoj, ko so prišle v dotiko s praktičnim življenjem. Tisto navdušenje, katero je kipelo po univerzi, spremeni se v komoditeto, tako da živimo, kakor list na vodi, ki ga valovi po svojej volji premikavajo sem in tja. Mi nečemo nikogar obdolževati, ali istina je pa vendar, da se gospodje, ki so časih mogočno kričali po slovenskem pravnem listu, ter svoje sodelovanje s svetim rotnjem obljubovali, niti mej naročniki, niti mej sodelavci „Slovenskega Pravnika“ ne nahajajo! To so brez dvombe žalostne razmere, in kdor je vnet za napredek slovenskega naroda na pravnem polji, morajo se mu povesiti perutnice, če bi imel še toliko potrpežljivosti v sebi.

Človek je slabotna stvar, in slovenski jurist v tem oziru ne napravlja nikake izjeme! Juristerija je suhotno in nepoetično opravilo, in le prerada izsesa iz tistih nesrečnikov, kateri morajo pri njej kruha iskati, vse sveto navdušenje, ter jim časih položi na oči težko svojo roko, da ne vidijo, kar vidi vsak človek. Vsaj mi Slovenci smo navajeni, da naši odlični juristi, ki se od jednem tudi prištevajo našim odličnim narodnjakom, hladnokrvno ignorirajo slovenščino pri svojem poslovanji, in da najodločnejši narodnjaki mej našimi odvetniki in beležniki le preradi iz svojih pisaren izpuščajo kalno vodo nemških vlog in nemških pisem, ter tako v praksi sami zapirajo pot slovenskemu uradovanju, za katero bi v teoriji, to je mej prijatelji pri pivskeji mizi, srčno svojo kri radi prelili!

Odkritosrčna beseda ne škoduje nikjer, in zategadelj menimo, da se nam tudi na tem mestu ne bode v zló jemala, ker mi nečemo nikogar žaliti, pač pa želimo, da bi se mej našimi juristi led tajati pričel, da bi se mej njimi prikazalo nekoliko več fanatizma za slovensko besedo, kakor smo ga opazovali do sedaj. Ker le tedaj je mogoče, da se priborimo počasi do slovenskega uradovanja pri

naših sodnijah in uradnijah, če bodo vsi slovenski juristi tudi dejansko pri svojej praksi pazili na to, da se ne zapiše po nepotrebnem ni jedna — nemška beseda!

„Slovenski Pravnik“ poklical se je v življenje z namenom, da imajo slovenski juristi svoj organ, v katerem bi merili svoje moči, v katerem bi v slovenskej besedi razpravljali juridične tvarine. Naš jezik razvil se je že toliko, da se slovensko lahko obravnava v najtežavnejšem pravnem problemu, in ni je rabsodbe, ki bi se ne dala izraziti pravilno in razumljivo tudi v našem jeziku!

Slovensk praven list ima kulturni svoj pomen, in njega potreba se tajiti ne da! To vse sprevidili so najbolje politični naši nasprotniki, ki so takoj, ko se je izdajanje našega lista objavilo, zakričali, ter na ta list izlivali žolčne svoje zabavljice, če tudi smo mi pri vseh bogovih prisegali, da se v politiko ne bodedo mešali, in da ne bodedo dražili duhov, ki so po Slovenskem vsled nemške prepotence uže tako preobilo razburjeni.

Nehoté se spominamo te le podobe. Pripoveduje se, da se po razbeljenih peščinah afrikanske Sahare vijo dolge vrste bogatih karavan, prenašuje sadove bogatega Sudana proti severu do berbereskega morja. Ladija v puščavi, velbljod, ta večni trpin, prenaša blago in ljudi na svojem hrbtišči, gineč pod solnca neizmerno pekočino in koprneč po hladnem studenci, ki se tako malokrat nahaja v polpozabljenj oazi. Časih se pripeti, da živinče, ker nema ni vode ni hrane, sredi golega pečevja omaga. Neusmiljeni gonjači ga tirajo z udarci toliko časa naprej, dokler mu ne ošibé noge, in je videti, da mora žival v kratkem poginiti. Tedaj še le razlože tovore raz ubogo stvar, pa jih nalože na zdravega velbljoda, ter odrinejo s karavano dalje, pustivši na mestu onemoglo živinče, ki z lačnim želodcem in v silnej žeji pričakuje gotovi pogin. Na jasnem obnebji se hipoma prikažejo črne pege, ki krožijo po zraku, ter se konečno bliskoma spuste na umirajočega velbljoda, ter mu trgajo meso z živega telesa. Puščavski jastrebi so to z vedno lačnimi svojimi želodci! Ko pa se napravi mrak, prilezejo iz pečin tisti pozrešni šakali in planejo po mrhovini, ter se maste ž njo mej divjim kruljenjem. In kadar se prebudi zorni dan, tedaj je ostal od mrtvega velbljoda samo koščeni koš, vse drugo sta požrla jastreb in šakal!

Taki in jednaki žalostni prizori nam se usiljujejo v dušo, če spuščamo svoje poglede po razburjenih rajdah tako zvanih političnih svojih nasprotnikov. Mi ne tajimo, da so v njihovej sredi tudi poštenjaki, ki imajo najboljše namene, ki so resni in vsega osebnega češčenja vredni možje. Ali velika večina jih je samo surovih fanatikov, ki hočejo vse slovensko križati samo zategadelj, ker je slovensko. Mi moramo kakor na truda polnej poti skozi puščavo karavano slovenske narodnosti tirati proti boljše prihodnosti; oni pa kakor politični šakali letajo krog nas, lajajo na nas, ter s fanatično lakoto pričakujejo, kje da bode poginila zopet kaka slovenska ideja, da jo oglodajo do kosti. In v istini, kadar se nam pokonča kaj blagotvornega, tedaj se ti politični naši šakali v nas zakadé, rijejo kakor hijene po grobovih naših upov, in trgajo s strupenimi zobmi ostanke mrtvih naših namer.

Kako so zopet kričali sedaj, ko smo po časopisih naznanili, da bode moral „Slovenski Pravniki“ ponehati, če se ne bodo bolj oživeli slovenski juristi. Kako so se razradostili, ter zaničljivo zatezali neslane svoje obraze, češ, da slovenski narod nema toliko moči v sebi, da bi mogel vzdržavati jurističen svoj organ. In vendar je jurističen list stvar, ki nema niti s politiko, niti z nemškim liberalizmom prav ničesar opraviti. Najnedolžnejši list je to, in nemščina, če že ima kaj prihodnosti na Slovenskem, ni zavoljo slovenskega pravniškega lista v nikakej nevarnosti, kar vsak pameten človek takoj razvidi.

Vsakemu hladnomislečemu mora se tako početje naših političnih nasprotnikov gnjusiti, ker je dokaz golega, povsem nemotiviranega sovraštva do slovenskega naroda, kateremu ti poštenjaki vse slabo in vse hudo želé. Ko bi se mi po tem receptu ravnali, potem ne vzamemo nikake nemške knjige v roko več, potem ne zahajamo v nikako nemško gledališče več, (katero uže tako peša od leta do leta in je kakor bolnik, ki sredi svojih ljubljanskih Nemcev ne more zatisniti oči k večnemu počitku, ki pa vendar od večne praznote hira in umira), potem ne kupujemo pri nikakem Nemci več, potem sovražimo z jedno besedo vse nemško, samo zategadelj, ker je nemško.

Ali mi ne ravnamo tako, ker smo ravno spodobnejši kot ta čeda nemških naših puritancev, ki z zobmi škripaje gleda na vsako zeleno travico, katerej daje osoda rasti na naši slovenski

livadi. Nehvaležno je bojevanje s takimi nasprotniki, nehvaležno, kakor vsak boj proti slepemu, nelogičnemu in pri vsem tem vendar silno ošabnemu fanatizmu!

No pa mi s takimi nasprotniki tudi nečemo polemizovati, saj oni tako ali tako nemajo pojma o tem, kar imenujemo mi ljubezen do slovenske domovine, ki nas navdaja pri naših početjih, ki pa nas bode brez dvombe konečno privedla tudi na jurističnem polji do premage! Nekaj pa moramo vendar še omeniti. Vsakdo vé, da so nekje v Ljubljani, če se na motimo pri navdušenem nemškem advokatu, spravljene šibre nekdanje nemške juristične kranjske družbe. Ti ostanki počivajo v prašnjem grobu, in žive duše ni, ki bi se spomnila, izbaditi tega mrliča iz rakve, ter ga poklicati v novo življenje na slavo nemškemu imenu! Ali naši gospodje nemški nasprotniki so že taki, da zapazijo smet v naših očeh, bruna v lastnem očesu pa ne zapazijo, če bi jim človek nakresal tudi tisoče električnih žarkov!

Uredništvo „Slovenskega Pravnika“ si je bilo popolnoma v zavesti, da ne bode moglo izdajati dovršenega lista, in da bode zategadelj moralo poslušati očitavanja in pritožbe, katere tudi v istini izostale niso. Takoj prve mesece so se oglašali dobri svetovi, in dež korešpondenčnih listnic se je ulival na nas, češ, čemu da ne uredujemo svojega lista tako, kakor se na primeru ureduje „Ljubljanski Zvon,“ itd.? Pri tem se je čisto preziralo, da je uredovanje lepoznanškega lista veliko lažje delo, kot pa uredovanje našega lista. Tam se obdeluje polje, na katerem so že delovali izvrstni predniki, tu pa se mora še le ledina kopati, ter opravljati prvo in najtežavnejše delo! Tam se je oglasilo sodelavcev, da je vse mrgolelo, tu pa smo ostali skoraj sami, tako da nas tlači težko breme k tlom, in to toliko bolj, ker ima uredništvo izvrševati še druga, osobna opravila.

Ker smo spregovorili že nekaj odkritosrčnih besed, naj nam je dovoljeno, da spregovorimo še jedno tako besedo. Gotova resnica je, da so nam naši jezikoslovci k narodnemu razvitku prav mnogo koristili; ocedili so zrna od plev, ter nam odkrili marsikatero stezo do krasnejše govorice. Jezikoslovje je koristna veda, in kdor je učen jezikoslovec lahko postane velik dobrotnik svojemu narodu. Mi s ponosom poudarjamo, da ima tudi slovenski rod nekaj tacih dobrotnikov, katerih imena so znana, in katerih slava bode velika

še pri unikih naših unukov! Prikrivati pa si ne smemo, da ima stvar svojo senčnato stran. Mi tu ne očitamo učenim našim jezikoslovcem, da piše morda vsak svoje osobne oblike, ki jih letos v zvezde kuje, a drugo leto pa vrže za plot, kakor se vrže ubit lonec mej koprive; mi svojim učenjakom ne očitamo ničesar, če tudi menimo, da se jezik ne da kar tako v hipu prestaviti iz bakrenega veka v zlati in tudi ne v srebrni svoj vek! Jezik se razvija kakor rastlina, katera gotovo pogine, če jo hoče strastni vrtnar k hitrejši rasti pripraviti s tem, da jo s silo vleče iz zemlje. Mi torej učenim svojim jezikoslovcem ne očitamo ničesar, pač pa je istina, da so oni zanesli mej nas bolezen, katero bi mi najraje jezikoslovno mrzlico imenovali.

Vsled te bolezni hoče pri nas že vsak jezikoslovec biti, in vsak, ki je morda nekoliko staroslovenskih drobtin si prisvojil, vsedé se le prerad na jezikoslovnega konja, ter iz višine vsipa svoje bliskove na novoslovenske knjige, ter cepi besede in črke, češ da je to germanska a ne slovenska pisava, in da se ta in ta oblika s staro slovenščino opravičiti ne da. Mi imamo ponižno svoje mnenje, da se je nam ozirati bolj na novo slovenščino, in da je nepotrebno klicati iz grobov stare oblike, katere sedanjemu rodu razumljive niso. Mi imamo svoje ponižno mnenje, da je jezik važna stvar, a da je končno vendar le samo posoda, v katerej se jed na mizo prinaša. Pri zlatej praznej posodi pa lahko gladu umrjem, kar se mi tedaj pripetiti ne more, če sedim pred ilnato, pa vendar polno skledo! Z jedno besedo, v literarnem svojem delovanju dospeli smo že do istega nevarnega mesta, kjer se mrtvi obliki priklada več pomena, kot pa živemu obsegu, kjer se posoda več ceni, kot jed — v njej! Mi smo ponižnega mnenja, da nekateri naši gospodje jezikoslovci pišejo jezik, ki se bode pisal mej nami morda čez sto let, ki je pa sedaj še kakor drevo, ki prične v poznej jeseni, ali že celo v zimi cvetove poganjati, o katerih se ve, da nikdar sadu prinesli ne bodo, ker jih bode ravno pokončal zimski mraz.

Sedaj že živimo v časih, v katerih je človeku nevarno prijeti za pero, ker si je lahko v zavesti, da bodo jezikoslovni naši rojaki kakor sršeni po medenej hruški padli po njegovemu spisu, ter mu na podlagi staroslovenščine in drugih narečij pokazovali, da to, kar je spisal, slovensko ni. — Ali mi smo s svojim Preširnom

jednacega mnenja, da nam je namreč stvar brez posebnega pomena, naj se li piše kaša tako ali tako, pač pa gledamo na to, je li dobro zabljena ali ne. Mi ne vprašamo mnogo, smemo li pisati ni, nij ali ne, pač pa se vedno povprašujemo, bode li nas slovensko ljudstvo umelo ali ne, če mu ponudimo svoj spis. Mi smo trdno prepričani, da nas bode umél vsak Slovenec, če pišemo „svet“; a prepričani smo tudi, da nas bode skoraj vsakdo debelo gledal, če pišemo „sovet“. Zategadelj odločili smo se za „svet“ in ne za „sovet“ ter ne povprašujemo, so si li stari Slovenci dajali sovete ali svete! Tak je naš princip! In naj se nam tudi očita, da nismo kompetentni o stvari soditi; predružačiti se vender ne damo, ter se ravnamo po naravnej svojej jezikoslovnej filozofiji.

Mi smo takoj, ko se je bilo sklenilo izdavanje „Slovenskega Pravnika“, pri uredništvu tega lista delali na to, da se je list pisal v priprostem a ne v umetnem jeziku. Sodnijski odloki so že taki, da so temno zaviti, in da jih je časih človeku težavno razmotati, če je tudi učen jurist. Prva potreba jurističnega organa je jasnost, in mi obstanemo brez vsakega kesanja, da se čestokrat nismo ogibali germanizmom, če je to ravno spisa jasnost zahtevala. Konečno se vsak slovensk stavek da tudi z nemškimi besedami povedati, tako, da je konečno vsak stavek, ki je slovensko zapisan, germanizem. Tudi v tem oziru menimo mi v svojej ponižnosti, da so naši jezikoslovci prekoračili naravne meje, in da nam premnogokrat očitajo germanizme, katerih staroslovenščina ne pozna, katere bi pa bila brez dvombe tudi spoznala, da je imela toliko opraviti z nemškimi brati, kakor mi. —

Sedaj, ko se naš jezik izganja iz sodnij in uradov, in ko se nam pri vsakej priložnosti očita, da pišemo jezik, katerega slovensko ljudstvo ne ume, bilo bi gotovo nepremišljeno in čisto neprevidno, ako bi tudi pri sodnijskih spisih tako vestno pazili na čistost jezika, in ako bi se vsakega germanizma ali vsake oblike, katera se v staroslovenščini opravičiti ne da, ogibali. Če bodemo kedaj dospeli do tistih pravičnih časov, ko se bode smelo slovensko pisati tudi pri sodnijah in uradih, morala se bode posnemati nemščina, prepisavati se bodo morali nemški formularji, in germanizmov in drugih nemških hib bode deževalo na vseh straneh! Stvar je z jedno besedo taka, da se slovensko uradovanje brez germanizmov pričeti ne da, če nečemo dospeti do nenaravne razmere, da bode

namreč očiščena naša slovenščina našim-sodnijskim strankam ravno tako nerazumljiva, kakor je sedaj nemščina.

Očitalo se nam bode: potem je pa boljše, da se potisnete v kot, da vržete puško v žito, ali pa da pišete nemško, mesto, da nas pitate s tako zmesjo, kakor je jezik v vaših jurističnih spisih in vlogah.

Pri nas se je vsled razširjenga slovničarstva zahteva, da naj bi povsod pisali klasično slovenščino. Pretiranost je to, katera rada postane izvir znanemu pesimizmu, ki pri vsakej priložnosti naglaša, da sedaj nikdo slovenskega pisati ne umé, da bi bilo naj bolje, če bi se raje pri nas vse nemško pisalo in sploh, da bi bilo koristno, če se mej nami opusti vsako literarno delovanje. Ta pesimizem je bolezen, katera se pa časih nahaja pri odličnih naših glavah. Vsaj mi smo poznali moža, ki je bil mej prvimi našimi učenjaki nekdam, ki pa je vzlic svoje učenosti dvomil nad prihodnostjo slovenskega naroda, ter čestokrat cinično in mej navdušeno mladino poudarjal, da smo Slovenci kakor prèpelica, katerej sta od dolzega pota onemagali perutnici, da je sredi puščave padla na razbeljeni pesek gotovej smrti v žrelo. Ta pesimizem je bolezen, ki tare bolnika, ki pa jemlje tudi vsakemu, ki ima s takim bolnikom opraviti, ljubezen do dela.

Kdor nam torej očita, da je naš jezik v sodnijskih vlogah in spisih premalo čist, in poln germanizmov, tako da bi bolje bilo, če ostanemo pri starej nemščini, temu najprej odgovarjamo, da nima niti pojma o pomenu slovenskega uradovanja pri slovenskih uradih. Nemotivirano je, s slovničarskim vatlom meriti jezik uradnega poslovanje, ker pravica in oziroma prisojevanje in razsojevanje pravice sega v praktično življenje, tako da nima niti s poezijo niti z jezika klasiciteto prav ničesar opraviti. Dela najboljših rimskih juristov pisana so bila tedaj, ko je latinščini že davno bil pretekkel zlati vek, in ko se je pri rimskih sodiščih govoril jezik, kakor ga za časov divnega Avgusta ni pisal niti najumazanejši postopač, ki je brez dela lenaril po rimskem tlaku. Ali istina je pa tudi, da dela teh rimskih juristov ne zgube prav čisto nič na svojej slavi in svojej notranjej nedosegljivej vrednosti, da si so pisana v jeziku, ki je s Horacijevimi odami morda v tistej razmeri, kakor patra Marka slovenščina s krasno prozo gospoda Levstika.

Lepoznanje in v prvej vrsti poezija obstati ne more brez krasnega, čistega jezika; juristična veda pa ne išče svojega napredka v krasoti jezikovej, temveč samo v sebi, to je v notranjeji svojej vrednosti, ne pa v zunanjej ornamentiki; poslopju je jednaka, katero nij kakor zračna domišljija vitko in tanko sozidano sredi krasnih vrtov, katero je temveč, kakor trdnjava ob meji zloženo iz velikanskih štirivogelnih kamnov, namenjeno mej stoletji kljubovati ljutim viharjem!

Tedaj, ko je stari Rim poganjal naj lepše cvetove na pesniškem polji, ležala je jurisprudenca njegova še v plenicah, ter je svoj najsijajnejši razvitek dosegla v časih, v katerih je leposlovna literatura rimska tičala na razvalinah prejšnje slave, v časih, v katerih pomehkužen Rimec ni umel več jezika Salustovega, ne Vergilijevega!

Opravičena je torej naša trditev, da napredek jurisprudence od čistote jezika odvisen ni, in opravičeno mnenje, da se juristični slovenski spisi lahko mej svet pošiljajo, ne da so pisani v klasičnej prozi.

Dejali smo že, da morajo juristični spisi kolikor mogoče jasni biti, če hočejo doseči svoj namen. Ker pa je pri nas slovenščina pred uradnijami tujka, in ker se je na jurisprudencnem polji v domačem jeziku le malo še delalo, moral se bode pisati vsak praven slovensk list, in vsak slovensk sodnijsk odlok v priprostem jeziku, da ga bode umelo ljudstvo. O koristi slovenskega uradovanja govoriti, bilo bi nepotrebno. Gotova istina pa je, da nam nemški gospodje tega uradovanja toliko časa privolili ne bodo, dokler slovenski narod ne bode kakor z jednim glasom terjal, da se mu morajo v slovenščini podajati razsodbe in druga sodnijska in uradna pisma, ki s svojim pomenom segajo globoko v praktično življenje. O tej potrebi pa ljudstvo sedaj v obče še prepričano ni, ker še davno ni bilo pritirano do zavesti, da se vse sodnijske in uradne stvari čisto tako in še bolje lahko povejo v slovenskem jeziku, kakor v nemščini. Nekdaj, ko smo imeli na Dunaji še liberalno vlado, in ko se pri sodnijah ni tako strogo ravnalo s slovenščino, kakor se ravna sedaj, tiskali so se slovenski formularji, kateri se sedaj ne tiskajo več. Tedaj se je storila napaka v tem, da so se ti formularji napravili v visoki-učenej slo-

venščini, katero je človek čestokrat umèl le takrat, če si je vso stvar preložil na nemščino. Priprosto ljudstvo je dobivalo potem slovenske odloke, a ž njimi ravno tako ni vedelo kaj početi, kakor prej z nemškimi ne. Naši nemški nasprotniki pa so takoj vodo na svoj mlin napeljali, ter mogočno kričali, da slovensko ljudstvo ne ume slovenskih odlokov. Ko bi se bilo v istih srečnih časih pazilo na to, da so se tiskali slovenski formularji v priprostem in lahko umljivem jeziku, ko bi se v teh formularjih ne bili tako vestno ogibali germanizmov, potem bi naše priprosto ljudstvo veliko bolj se zavedalo krvave potrebe slovenskega uradovanja, kakor se je zavé sedaj!

Zategadelj smo mi vedno živeli v prepričanji, da se pri jurističnem našem delovanji ne sme preveč naglašati pomen čistega jezika; zategadelj je uredništvo „Slovenskega Pravnika“ vedno molčalo, če so purifikatorični očitavci povpraševali, čemu da se gledé jezika naš list ne ureduje tako, kakor se na primeru ureduje „Ljubljanski Zvon“ itd.

Pri tem se mi lahko sklicujemo tudi na druge slovanske rodove, pri katerih so razmere glede uradnega jezika mnogo bolje, kot mej nami. Mi tu nečemo govoriti o Čehih, katerih sodnijski jezik ni čist, kakor zlato, pač pa opozorujemo na brate Hrvate, pri katerih se uradni jezik kratko nikar ne odlikuje s čistoto. V hrvaških sodnijskih odlokih se nahaja premnogo po germanizmih dišečih oblik, ali vendar se nikdo ne spodtika na tem, ker mej našimi sosedi živi ravno zavest, da je tudi najslabše uradovanje v domačem jeziku boljše, kot uradovanje v najčistejšem tujem jeziku!

Mnogokrat se nam je tudi očitalo, da se ne branimo tujih besed, ki se nahajajo mej juristično našo terminologijo. Prejeli smo obilo navdušenih dopisnic, v katerih se nam je svetovalo, da naj čez mejo poženemo izraze, kakor eksekucija, mobiljar, apelacija, revizija, itd. Povedalo se je nam, da bi se za take izraze prav lahko dobilo nadomestilo, če že ne pri slovenščini, pa vsaj pri sorodnih slovanskih narečjih. Tuje krpe so nam imenovali te izraze, ter nam na srce pokladali, da se naj jih ogiblujemo kakor strupenih rastlin.

Tudi v tem oziru imamo mi ponižno svoje mnenje, ter trdimo, da bi ne bilo koristno, če bi v juridičnej svojej terminologiji zatrli vse tuje izraze.

Najtežavnejše delo je, če se hoče skovati terminologija slovenska na tem ali onem polji. Nove pripravne izraze stesati je nevhvaležno opravilo, zategadelj je pametno, da se prihranijo izrazi, katere je moderni čas podedoval po latinščini, in kateri so povsod v navadi.

Ravno s tisto pravico, kakor rabijo se taki izrazi mej Nemci, rabijo se se lahko tudi mej nami, in prepričani smo, da vsled tega ne bode slovenskega jezika vrednost nič manjša, kakor bi bila tedaj, če nadomestimo latinske te tujke z izrazi, pri drugih slovanskih narodih izposojenimi.

Pomisliti je tudi dobro, da so ti tuji izrazi deloma že mej prostim narodom ukoreninjeni, in da bi tudi tu nastala zmešnjava, če jih nadomestimo z drugimi. To vse je jasno, kakor je tudi jasno, da imamo mi Slovenci nekako nenaravno strast, čistiti svoj jezik, ter zavreči vsako besedico, o katerej se je v tem ali onem učenem delu pisalo, da ni slovanska in ne slovenska. Bati se je, da nam konečno ne bode ostalo ničesar na mizi, in da nam bode pri tem čistenji in jezika pranja vse voda odnesla, tako da ne bode ni plev ni zrna.

Mi smo se v tem spisu podali na jezikoslovno polje in spregovorili smo nekaj besed, ki marsikomu ne bodo všeč. Naglašati moramo še jednokrat, da pri tem nismo imeli namena žaliti kogà. Ali ker smo prepričani, da nam jezikoslovno puritanstvo, ki je sedaj pri nas doma, pri jurističnem literarnem delovanju napravi največjo škodo in da je to delovanje sploh nemogoče, če se s staroslovensko slovnico preganjajo povsod in pri vsakej priložnosti jurisprudenčni, literarni delavci naši, morali smo povzdigniti svoj glas dobrej stvari v korist.

Skrajni čas je že, da se mej nami zatré zarod tistih malih epigonov, ki slovničarijo mej nami, ki nam kujejo vse mogoče in nemogoče besede, ki nam pisarijo dolge razprave o tem ali onem narečji, iz te ali one pozabljene slovenske doline, in ki nam smešijo preljubo materinščino z oblikami, katere nam trgajo ušesa, ali pa so tako okorne, da nam vzdigujejo drob v telesu, z jedno besedo, zarad tistih jezikoslovnih epigonov, ki slovničarijo in za svojimi uzori lazijo, ne da bi imeli potrebnih vednostij, ne da bi bili stareslovenščine in drugih slovanskih jezikov učeni. Kar je

dovoljeno orjaku Levstiku, dovoljeno ni vsakemu ponižnemu dopisatelju celovškega „Kresa“. To je stvar, o katerej nečemo dalje govoriti, ki je pa vendar tako jasna, kakor žarki svitlega solnca.

Upamo, da je s tem vsaj nekoliko opravičeno dosedanje ravnanje našega uredništva! Da bi svet ne menil, da se obtožbam, katere so se javno izrekle proti „Slovenskemu Pravniku“ ne da ničesar odgovoriti, morali smo uredništvo braniti, ter odkriti, da je imelo najboljše namene, najboljšo voljo.

V prvej številki svojega lista izreklo je uredništvo svoj program, svoje želje, svoje upanje. Preverjeno je bilo že tačas, da bode delo težavno, ali prepričano je tudi bilo, da ga bodo slovenski juristi krepko podpirali.

Samo ob sebi je razumno, da pri takem početju ni iskal nikdo dobička in da se je v prvej vrsti samo za duševno podporo prosilo. Ali izvršil se je čudež, — materijalno je list tako dobro podprt, da bi prav lahko izhajal v prihodnje; pač pa nima duševne podpore, ki mu je potrebna, kakor dež razsušenej zemlji!

Redakcija se trudi, kar je le mogoče; dolgo pa sama ne bode več mogla nositi bremena, ki si ga je iz golega domoljubja naložila.

S „Slovenskim Pravnikom“ vstvariti se je hotelo slovenskim juristom nekako središče; uredništvo je pri tem dobro vedelo, da ne bode v stanu precej v življenje spraviti kaj dovršenega, imelo je temveč samo namen, pričeti delo, katero naj bi s pomočjo rodoljubnih prijateljev s časom dospelo do boljših uspehov. Zrno se je izročilo zemlji in se upalo, da bode s pomočjo prijateljsko pognalo v steblo.

Upi uredništva izpolnili se niso! Prijateljska pripomoč bila je neznatna. Ali tudi za to je uredništvo prav hvaležno vrlim svojim sodelavcem; vendar pa se ž njo list vzdržati ne more. Osobe listove redakcije preobložene so tudi z drugim delom, in ne morejo listu toliko časa žrtovati, kolikor bi ga morali, če naj list sami pišejo.

Sedanja redakcija sklenila je tedaj list izdajati samo do konca tega leta, vendar pa se pričakuje, da se bodo dvignile druge moči, katere bodo slovenskemu razvitku toli potreben list vzdržavale tudi po preteku tega leta.

Naj končamo s člankom, ki ga je prinesel „Slovenski Narod“ o tej stvari v 157. svojej letošnji številki:

Razvoju pravnega življenja mej nami bila bi vpeljava slovenskega poslovanja pri naših sodnijah neizrečeno koristna. Pravna zavest mej prostim narodom bi se okrepila in pomnožila, kar je jasno, če tudi ne našim nemškim sodnikom, ki so nam pritekli v deželo po nemškem žlebu takozvane „stare šole“. S temi gospodi bil bi brezuspešen vsak prepir, in mi se ž njimi tudi prepirati nečemo. Saj vemo, da je nekdanj reprezentant te „stare šole“ samosvetno potrkal na svoje prsi ter dejal: „Ein jedes slovenische Blatt sollte man schon desshalb confisciren, weil es slovenisch ist!“

S tako logiko in s tako pravno zavestjo se mi boriti nečemo. Pri tem se tolažimo, da ti gospodje večno živeli ne bodo, in da bodo jedenkrat vendar tudi na njihovo mesto nastopili mladi in bolj „moderni“ nasledniki.

Nekdanj je bila pri nas navada, da se je vselej in pri vsakej priložnosti kadilo mladini, ki se je imenovala up prihodnji, kar sedajnosti ni bilo mogoče. Tudi na naše mlade juriste smo se opirali že od nekdanj, ter jim napravljali napitnice, češ, da bodo oni gladili pot slovenščini v pravnem življenji, ter se trudili z materinim svojim jezikom tudi na pravnem polji. Mnogo mladih močij razpršenih je po deželah slovenskih, ter so pridni, vestni in inteligentni sodniki. Narodu so pravični, v svesti so si tudi svojega slovenskega rojstva. Kadar so razpisane volitve, tedaj se ne skrivajo po krtovih luknjah, tedaj tudi javno in odločno kažejo narodno svoje mišljenje, kar je se vé prva a vendar lahka dolžnost vsakega olikanega Slovenca. Ali čas je, da se javno izreče, da ima slovenski narod pravico pri mladih svojih juristih terjati, da tudi v svojej stroki storé kaj za narodni napredek, da niso narodnjaki samo v teoriji, temveč tudi v praksi, to je v jurističneji praksi. Obstati moramo, da v tem oziru zadovoljni nismo, in da ne opazujemo tiste delavnosti, ki je izvir pravega narodnega navdušenja!

Naši mladi gospodje juristi razkropljeni so okrog po slovenskih pokrajinah, tičé v sodnijskih svojih sobah, uradujejo po starih nemških formularjih, ter si z zapisniki, tabelami, ekstrakti in z drugo tako šaro polagoma izsuše sveto tisto navdušenje, katero

so nam kazali po univerzah in dijaških družbah. Na vsakem polji imamo svoje pisatelje, samo na pravnem polji nimamo niti jedne glave, ki bi se mogla s tako zavestjo ozirati po pismenej svojej delavnosti, kakor se sme na svojo pismeno delavnost mej nami ozirati marsikak pisatelj v družih strokah. To je žalostno, ali istina je vendar!

S „Slovenskim Pravnikom“ hotela se je dati priložnost, slovenskim juristom, da si merijo svoje moči v lastnem organu, kakor ga imajo pravniki v vsakem olikanem narodu. Ali takoj prve mesece se je pokazalo, da bode imel ta list na celej slovenskej zemlji samo dva sodelavca, in da bode moral urednik sam nositi celo breme, ter se na vse načine truditi, da se za vsak list nabere potrebna tvarina. In tako se je tudi zgodilo in že sedaj se lahko vidi, da bode moral list zopet ponehati, a ne zavoljo pomanjkanja denarne podpore, pač pa zavoljo popolnega pomanjkanja duševne podpore. —

Mi nečemo govoriti o listu. Naj je tak ali tak, naj je premalo purifikatoričen ali ne, to pa je gola resnica, da mora mej našimi juristi nekaj gmilega biti, ker nimajo v sebi toliko moralične moči, da bi si vzdrževali lasten svoj list, kakor je to navada pri družih olikanih in tudi maloštevilnih narodih. Ker je naš princip, da smo vselej in povsod odkritosrčni, in ker menimo, da je prav in koristno, če se ne prikrivajo rane na lastnem telesu, spregovorili smo na kratko o delikatnej tej stvari. Žaliti nismo hoteli nobenega; slovenski juristi, ki so objektivni in pravični, pa bodo sami pripoznali, da je v tem spisu, če ne mnogo, pa vsaj nekaj resnice.

Dr. I. T.

Raznosti.

(Odlikovanje.) Profesorju kanoničnega prava na dunajskem vseučilišči g. dr. Josipu vitezu Zhishmanu podeljen je brezplačno naslov in značaj dvornega svetnika. — Deželne sodnije svetniku pri okrožnej sodnji v Rudolfovem, g. Ivanu Logarju, podeljen je bil povodom upokojenja brezplačno naslov in značaj nadsodniškega svetnika.

(Premeščenje in imenovanje.) Avskultant g. Rajko Polják imenovan je sodnijskim pristavom pri okrožnej sodnji v Rudolfovem. — Avskultant g. Josip Hauffen je imenovan sodnijskim pristavom v Črnomlji. —

Sodnijski pristav g. Karol vitez Strahl imenovan je sodnikom v Eberndorfu na Koroškem. — G. Oton vitez Vesteneck je imenovan vladnim koncipistom v Rádovljici. — Dozdanji provizorni finančni koncipist g. Josip Dobida nastavljen je definitivno pri finančnem ravnateljstvu v Ljubljani. — G. Josip Simčič imenovan je finančnim koncipistom pri finančnem ravnateljstvu v Ljubljani. — Sodnijski pristav v Mokronogu g. Ljudevit Golja imenovan je c. kr. okrajnim sodnikom v Trebnjem. — Pravna praktikanta g. Josip Fraidl in g. Anton Bruman imenovana sta avskultanta za Kranjsko.

(Za pravne praktikante.) Do zdaj je bilo dovolj, da je pravnik dostal le dva teoretična izpita, prvi in drugi, in takoj je lahko vstopil kot pravni praktikant. Najnovejša naredba predsednika prizivnemu sodišču pa se glasi: „Vsi absolvirani pravniki, ki hoté stopiti v pravno prakso, morajo dokazati, da so dostali vse tri teoretične državne izpite.“ To naredbu je predsednik izdal zaradi tega, ker je bila konkurenca pravnih praktikantov sila velika.

(Na zagrebškem vseučilišči) je bil za teto 1881/82 za rektorja izbrán profesor filozofije dr. Ivan Markovič; za dekana profesor dr. Josip Pliverić.

(Na graškem vseučilišči) je bilo letos v poletnem tečaju 790 slušateljev. Izmej njih je bilo Slovencev 58, (iz Kranjske 36), bili so večinoma pravniki.

(Dr. Gustav Demelius), profesor rimskega prava na graškem vseučilišči, imenovan je profesorjem rimskega prava na dunajskem vseučilišči in podeljen mu je naslov dvornega svetnika.

(Književnost.) — O ovršenosti biljezničkih spisa. Dr. Pappafava. Spljet 1880. Tisk Iv. Krst. Soregatti.

— Svod Zakonov Slovanskih. Zaporzadal dr. Herm. Jireček. V Pragi 1880. Knjiga ta bode razdeljena v pet oddelkov. V prvem izidejo ruski in litavski zakoni, v drugem srbski, v tretjem hrvatski, v četrtem češki, v petem poljski. Za pravnike, ki se hoté seznaniti natančneje s slovanskim pravom, priporočati je to knjigo, ki kaže jako zanimljiv obseg.

— Die Eheschliessung nach dem österreichischen, französischen, talmudischen, slavischen, moslemischen, montenegrinischen, brasilianischen Gesetze, von A. Grünwald. Wien 1821.

— Die österreichische Civiljustiz-Gesetzgebung in den Jahren 1870—1880 sammt einschlägigen Materialien. Bearbeitet von Dr. K. Frühwald. Wien. (Manz.)

— Gesammelte Ansätze aus den Jahrbüchern für die Dogmatik des heutigen römischen und deutschen Privatrechtes, von Rudolf v. Ihering. I. Band. Jena 1880. Cena 10 mark.

— Zeitschrift für privates und öffentliches Recht der Gegenwart. Herausgegeben von Prof. Dr. Grünhut. 8. Band. 3. Heft. Wien.

Izdaje in ureduje dr. Alf. Moschè. — Tiska „Národna tiskarna“ v Ljubljani.